

prof. nadzw. dr hab. Przemysław Drapała
Radca prawny

Andrzej Sokolowski
Radca prawny

dr Marcin Chomiuk
Radca prawny

Maciej Chrzan, LL.M.
Radca prawny

Wojciech Bazan
Adwokat

Jakub Majewski
Adwokat

Wojciech Merkwa
Radca prawny

Adrian Andrychowski
Adwokat

Magdalena Bartnik
Adwokat

Dorota Dąbrowska
Doradca podatkowy

Michał Drozdowicz
Radca prawny

Piotr Duma
Radca prawny

Iwo Franaszczyk
Adwokat

dr Łukasz Goniak
Adwokat

Konrad Gortad
Adwokat

Arkadiusz Górski
Adwokat

Maciej Grzybowski
Radca prawny

Michał Jagielski
Ekspert podatkowy

Zbigniew Jara
Radca prawny / Rechtsanwalt

Barbara Kaczała
Radca prawny

Ewelina Kęciek
Adwokat

Ludwina Klein, LL.M.
Adwokat

dr Jacek Kudła, LL.M.
Radca prawny

dr hab. Bogusław Lackoroński
Radca Prawny

Marcin Lewiński
Adwokat

Maria Łabno
Adwokat

Karol Macias
Radca prawny

Anna Matusiak-Wekiera
Radca prawny

Ewa Mońdział
Radca prawny

Mariusz Nowakowski, MLE
Adwokat

Anna Nowodworska
Adwokat

dr Joanna Ostojka-Kołodziej
Adwokat

Emilia Putra
Radca prawny

Justyna Solarska
Adwokat

Michał Urbański
Adwokat

Anna Wójcik
Adwokat

Magdalena Zasiewska
Doradca podatkowy

Warszawa, 27 lipca 2023 roku

Do:

Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej
ul. Postępu 17a
02-676 Warszawa

Odwołujący:

konsorcjum w składzie:
Naftoremont-Naftobudowa sp. z o.o. - Lider
ul. Witolda Zglenickiego 46, 09-411 Płock
KRS: 0000260412
Hidrofilt sp. z o.o. - Partner
ul. Gustawa Eiffel`a 10, 44-109 Gliwice
KRS: 0000734252
Polimex Mostostal S.A. - Partner
Al. Jana Pawła II 12, 00-124 Warszawa
KRS: 0000022460

reprezentowany przez:

*adres do doręczeń tradycyjnych
i elektronicznych oraz numer
kontaktowy:*

r.pr. Wojciecha Merkwę
adw. Łukasza Goniaka
JDP DRAPAŁA & PARTNERS Sp. j.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa
tel.: +48 22 246 00 30
e-mail: wojciech.merkwa@jdp-law.pl
lukasz.goniak@jdp-law.pl

Zamawiający:

Gmina Miasto Świnoujście
ul. Wojska Polskiego 1/5, 72-500 Świnoujście
tel.: (91) 321-27-80
e-mail: bzp@um.swinoujscie.pl

ODWOŁANIE

Działając w imieniu wykonawców: Naftoremont - Naftobudowa sp. z o.o. z siedzibą w Płocku, Hidrofilt sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach, Polimex Mostostal S.A. z siedzibą w Warszawie (łącznie „**Odwołujący**”), w oparciu o udzielone pełnomocnictwa (odpisy pełnomocnictw wraz z informacjami z Krajowego Rejestru Sądowego oraz dowodem uiszczenia opłaty skarbowej w załączeniu), wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia publicznego w postępowaniu, którego przedmiotem jest „*Budowa stacji uzdatniania wody powierzchniowej słonawej w Świnoujściu wraz z infrastrukturą*” (numer referencyjny: BZP.271.1.4.2023, „**Postępowanie**”),

prowadzonym przez zamawiającego: Gminę Miasto Świnoujście („**Zamawiający**”), niniejszym na podstawie art. 513 pkt 1 i 2 w związku z art. 505 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2019 roku Prawo zamówień publicznych („**Pzp**”):

I. wnoszę odwołanie wobec czynności i zaniechań Zamawiającego polegających na:

- (1) zaniechaniu odrzucenia oferty wykonawcy Envirotech sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu („**Envirotech**”), pomimo że oferta ta jest niezgodna z warunkami zamówienia;
- (2) nieprawidłowej ocenie oferty Envirotech w zakresie kryterium oceny ofert - Koszty eksploatacyjne (Koszt Cyklu Życia Stacji Uzdatniania Wody w okresie 5-letnim) - skutkującej przyznaniem ofercie Envirotech 21 punktów w ramach tego kryterium;

ewentualnie, tj. na wypadek stwierdzenia przez Krajową Izbę Odwoławczą, że odrzucenie oferty Envirotech lub odebranie jej dodatkowych punktów jest niezasadne lub przedwczesne;

- (3) zaniechaniu wezwania Envirotech do złożenia wyjaśnień w odniesieniu do kalkulacji przedstawionych w załączniku nr 3 do SWZ w zakresie odnoszącym się do sposobu obliczenia Kosztu Cyklu Życia Stacji Uzdatniania Wody;

a w każdym wypadku;

- (4) wyborze oferty wykonawcy Envirotech jako najkorzystniejszej w Postępowaniu;

II. Zamawiającemu zarzucam naruszenie przepisów Pzp, tj.:

- (1) **art. 226 ust. 1 pkt 5 Pzp** poprzez zaniechanie odrzucenia oferty Envirotech, pomimo ziszczenia się w stosunku do oferty tego wykonawcy przesłanek, o których mowa w art. 226 ust. 1 pkt 5 Pzp wynikających z niezgodności oferty z wymaganiami Specyfikacji Warunków Zamówienia („**SWZ**”) w zakresie:

a) pkt. B.1.1.1. Programu Funkcjonalno – Użytkowego, gdzie określono wymóg przyjęcia maksymalnej wartości zasolenia wody surowej w wysokości 4000 mg Cl/l oraz

b) załącznika nr 3 do SWZ, zgodnie z którym w celu obliczenia Kosztu Cyklu Życia Stacji Uzdatniania Wody należy uwzględnić temperaturę wody ujmowanej w wysokości 18 st. C (dla warunków letnich) oraz 4 st. C (dla warunków zimowych) oraz założenia technologiczne przedstawione w PFU, a więc również zasolenie wody surowej w wysokości 4000 mg Cl/l;

ewentualnie, tj. na wypadek stwierdzenia przez Krajową Izbę Odwoławczą, że odrzucenie oferty Envirotech jest niezasadne lub przedwczesne;

- (2) **art. 239 ust. 1 Pzp w zw. z art. 242 ust. 2 Pzp** poprzez przyznanie ofercie złożonej przez Envirotech 21 punktów w ramach pozacenowego kryterium Koszty eksploatacyjne (Koszt Cyklu Życia Stacji Uzdatniania

Wody w okresie 5-letnim), gdy tymczasem kalkulacje przedstawione na potrzeby tego kryterium (w załączniku nr 3 do SWZ złożonym wraz z ofertą) bazują na nieprawidłowych (niezgodnych z SWZ) założeniach, co powinno skutkować przyznaniem ofercie Envirotech w zakresie tego kryterium 0 punktów lub (przynajmniej) dokonaniem kalkulacji na potrzeby tego kryterium z pominięciem parametru Energochłonność (w ramach którego Envirotech przyjął niewłaściwe dane);

ewentualnie, tj. na wypadek stwierdzenia przez Krajową Izbę Odwoławczą, że odebranie ofercie Envirotech dodatkowych punktów jest przedwczesne;

- (3) **art. 223 ust. 1 Pzp** poprzez zaniechanie przeprowadzenia procedury wyjaśniającej zmierzającej do ustalenia czy Envirotech przyjął w swojej ofercie oraz kalkulacji przedstawionej w załączniku nr 3 prawidłowe dane; *a w konsekwencji powyższego;*
- (4) **art. 16 pkt 1-3 Pzp** poprzez naruszenie zasad prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia nakazujących prowadzić je w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji, równe traktowanie wykonawców oraz zgodnie z regułami proporcjonalności i przejrzystości.

III. na podstawie art. 554 ust. 3 pkt 1 lit. a) oraz b) Pzp wnoszę o rozpatrzenie i uwzględnienie odwołania oraz nakazanie Zamawiającemu:

- (1) unieważnienie czynności wyboru oferty Envirotech jako najkorzystniejszej w Postępowaniu;
- (2) powtórzenie czynności badania i oceny ofert;
- (3) odrzucenie oferty Envirotech jako oferty niezgodnej z warunkami zamówienia; *ewentualnie, tj. na wypadek stwierdzenia przez Krajową Izbę Odwoławczą, że nie zachodzą przesłanki odrzucenia oferty Envirotech;*
- (4) przyznanie ofercie Envirotech 0 punktów w ramach kryterium Koszty eksploatacyjne (Koszt Cyklu Życia Stacji Uzdatniania Wody w okresie 5-letnim), lub (przynajmniej) dokonaniem kalkulacji na potrzeby tego kryterium z pominięciem parametru Energochłonność; *ewentualnie, tj. na wypadek stwierdzenia przez Krajową Izbę Odwoławczą, że odrzucenie oferty Envirotech lub odebranie jej dodatkowych punktów jest niezasadne lub przedwczesne;*
- (5) wezwanie Envirotech do złożenia wyjaśnień zmierzających do ustalenia czy wykonawca ten przyjął w swojej ofercie oraz kalkulacji przedstawionej w załączniku nr 3 prawidłowe dane;

IV. na podstawie art. 539 Pzp wnoszę o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego/instytutu naukowo-badawczego na okoliczność ustalenia:

- a) *prawidłowej wysokości parametru Energochłonność, przedstawianego w załączniku nr 3 do SWZ, przy uwzględnieniu wymagań narzuconych przez Zamawiającego, w szczególności zasolenia na poziomie 4 000 mg Cl/l oraz temperatury wody ujmowanej w wysokości 18 st. C (dla warunków letnich) oraz 4 st. C (dla warunków zimowych);*
- b) *czy kalkulacje w zakresie parametru Energochłonność przedstawione w załączniku nr 3 do SWZ złożonym wraz z ofertą Envirotech uwzględniają wymagania narzucone przez Zamawiającego, w szczególności zasolenie na poziomie 4 000 mg Cl/l oraz temperaturę wody ujmowanej w wysokości 18 st. C (dla warunków letnich) oraz 4 st. C (dla warunków zimowych).*
- V. na podstawie art. 534 ust. 1 w zw. z art. 535 Pzp wnoszę o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów załączonych do odwołania, wnioskowanych w odwołaniu lub przedstawionych na rozprawie, na okoliczności wskazane w uzasadnieniu pisemnym bądź ustnym;
- VI. na podstawie art. 573 Pzp wnoszę o zasądzenie od Zamawiającego na rzecz Odwołującego kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przewidzianych przepisami prawa zgodnie z fakturą przedstawioną na rozprawie.

Interes we wniesieniu odwołania

Odwołujący ma lub miał interes w uzyskaniu zamówienia będącego przedmiotem Postępowania oraz może ponieść szkodę w wyniku naruszenia przez Zamawiającego przepisów prawa. Gdyby bowiem Zamawiający przeprowadził czynności podjęte w Postępowaniu zgodnie z przepisami Pzp i prawidłowo ocenił stan faktyczny, doszłoby do odrzucenia oferty Envirotech, lub przyznania jej takiej liczby punktów, która prowadziłaby do uznania, że oferta Odwołującego uplasowałaby się na pierwszej pozycji listy rankingowej, co doprowadziłoby do jej wyboru jako najkorzystniejszej w Postępowaniu.

Termin na wniesienie odwołania

Informacja o wyborze oferty najkorzystniejszej w Postępowaniu została przekazana przez Zamawiającego w dniu 17 lipca 2023 roku, co oznacza, że termin na wniesienie odwołania upływa w dniu 27 lipca 2023 roku, tym samym odwołanie zostało złożone w terminie (Postępowanie prowadzone jest w oparciu o przepisy właściwe dla zamówień o wartości powyżej tzw. progów unijnych).

Pozostałe wymogi formalne

Do odwołania załączono dowód wniesienia wpisu w wymaganej wysokości oraz potwierdzenie przekazania odwołania Zamawiającemu.

Ogłoszenie o zamówieniu opublikowane zostało w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w dniu 3 lutego 2023 roku pod nr. 2023/S 025-072851.

UZASADNIENIE

I. ISTOTNE DLA SPRAWY ELEMENTY STANU FAKTYCZNEGO

1. Zamawiający prowadzi Postępowanie, którego przedmiot obejmuje wykonanie projektu i robót budowlanych stacji uzdatniania wody słonawej z infrastrukturą towarzyszącą.
2. Opis przedmiotu zamówienia przedstawiony został przez Zamawiającego w Programie Funkcjonalno - Użytkowym („PFU”).
3. Jak wynika z treści SWZ (Rozdział XVIII) Zamawiający zdecydował się oceniać złożone oferty przez pryzmat dwóch kryteriów: ceny (waga 75 punktów) oraz Kosztów eksploatacyjnych (Koszt Cyklu życia Stacji Uzdatniania Wody w okresie 5-letnim, „**Kryterium KE**”) (waga 25 punktów).
4. Ocena Kryterium KE dokonywana była w oparciu o załącznik nr 3 do SWZ, który wypełnić musieli wykonawcy ubiegający się o zamówienie. W treści załącznika nr 3 do SWZ Zamawiający przedstawił również (niezależnie od tabeli kosztów życia stacji uzdatniania, którą wypełnić mieli wykonawcy) wiążące informacje co do parametrów, które założyć mieli wykonawcy wypełniając ten dokument (szczegóły w tym zakresie omówione zostaną poniżej).
5. W Postępowaniu złożone zostały 3 oferty:
 - a) Envirotech;
 - b) Odwołującego;
 - c) Seen Technologie sp. z o.o.
6. Na skutek badania i oceny ofert Zamawiający za najkorzystniejszą uznał ofertę złożoną przez Envirotech (pismo z dnia 17 lipca 2023 roku).
7. **Jak zostanie wykazane w treści odwołania Zamawiający wadliwie ocenił złożoną przez Envirotech ofertę. Analiza jej treści prowadzi bowiem do wniosku, że pozostaje ona niezgodna z warunkami zamówienia. Niezależnie bowiem od niewłaściwej oceny oferty tego wykonawcy w kontekście Kryterium KE, Zamawiający zupełnie pominął, że oferta ta jest niezgodna z wymaganiami PFU.**

II. UZASADNIENIE ZARZUTÓW

II.1. Wymagania SWZ istotne z perspektywy zarzutów odwołania

8. W pierwszej kolejności przywołania wymaga treść Kryterium KE:

2. Koszty eksploatacyjne (Koszt Cyklu życia Stacji Uzdatniania Wody w okresie 5-letnim) (KE)– waga 25pkt

Najwyżej w ramach tego kryterium zostanie oceniona oferta z najniższym kosztem eksploatacyjnym.

Podstawą do obliczenia kosztów eksploatacyjnych są wskaźniki wykazane przez Wykonawcę zgodnie z załącznikiem nr 3 do SWZ - Sposób obliczenia Kosztu Cyklu Życia Stacji Uzdatniania Wody

Maksymalna liczba punktów –25.

Liczba punktów zostanie wyliczona według następującego wzoru:

$$KE_{ob} = [(EN_{min}/ EN_{ob}) \times 0,45 + (RSW_{min}/ RSW_{ob}) \times 0,20 + \{ (F_{min}/ F_{ob}) \times 0,25 + (G_{min}/ G_{ob}) \times 0,15 + (H_{min}/ H_{ob}) \times 0,25 + (I_{min}/ I_{ob}) \times 0,10 + (J_{min}/ J_{ob}) \times 0,25 \} \times 0,35] \times 25 \text{ pkt, gdzie:}$$

KE_{ob} – liczba punktów, w kryterium koszty eksploatacyjne danej oferty

$EN_{min}, RSW_{min}, F_{min}, G_{min}, H_{min}, I_{min}, J_{min}$ – najniższe koszty eksploatacyjne (częstkowe) spośród ocenianych ofert :

$EN_{ob}, RSW_{ob}, F_{ob}, G_{ob}, H_{ob}, I_{ob}, J_{ob}$ – koszty eksploatacyjne (częstkowe) oferty ocenianej
Wszystkie oceny w tym kryterium będą wyliczone z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.

Do kosztów cząstkowych należą:

EN- Średnie jednostkowe zużycie energii

RSW - straty wody

F- Koszt wymiany membran RO

G- Koszt CIPowania membran

H- Koszt wymiany membran UF

I- Koszt wymiany złożeń filtracyjnych

J- Zryczałtowane pozostałe koszty serwisowania SUW

Wykonawca określa koszty cząstkowe zgodnie z wytycznymi podanymi w Załączniku 3 do SWZ „Sposób obliczenia Kosztu Cyklu Życia Stacji Uzdatniania Wody”

9. Rozkładając ten złożony opis Kryterium KE na czynniki pierwsze, podkreślenia wymaga, że:
- badany jest koszt cyklu życia Stacji Uzdatniania Wody w 5-cio letniej perspektywie czasowej;
 - do wyliczeń przyjąć należy wskaźniki narzucone przez Zamawiającego w załączniku nr 3 do SWZ;
 - na łączną liczbę punktów przyznawaną w ramach tego kryterium wpływ ma szereg przyjętych przez wykonawcę parametrów (kosztów cząstkowych): średnie zużycie energii (energochłonność), straty wody, koszty związane z membranami, złożami filtracyjnymi oraz koszty serwisowania;
 - każdemu z tych kosztów cząstkowych Zamawiający przypisał określoną wagę/znaczenie (od 0,10 do 0,45);
 - ocena danej oferty miała odbywać się poprzez podstawienie do powyższego wzoru najniższego kosztu w zakresie danego parametru oraz kosztu badanej

oferty (otrzymany iloraz przemnożony przez wagę dawał liczbę punktów w ramach danego parametru).

10. W dwóch miejscach przywołanego fragmentu SWZ Zamawiający odwołuje się do załącznika nr 3 do SWZ, wskazując, że:
 - a) wskaźniki niezbędne do wyliczenia Kryterium KE służące do obliczenia kosztów eksploatacyjnych muszą być zgodne z tym dokumentem;
 - b) koszty cząstkowe również należy określić zgodnie z tym dokumentem.
11. Jeśli chodzi o status załącznika nr 3 do SWZ, to bezsporne jest, iż **winien on być traktowany jako element oferty**. Świadczy o tym już treść Rozdziału XV ust. 2 pkt 5 SWZ, który stanowi:
 - 5) **Oferta powinna zawierać:**
 - a) wstępną koncepcję technologiczną Stacji Uzdatniania Wody Wydrzany II, spełniającą kryteria określone w PFU i obejmującą co najmniej zakres zgodny z załącznikiem nr 1 do SWZ,
 - b) wypełniony w całości załącznik nr 3 do SWZ - Sposób obliczenia Kosztu Cyklu Życia Stacji Uzdatniania Wody,
12. Powyższe potwierdza również cel załącznika nr 3 do SWZ, jakim jest dokonanie oceny złożonej oferty pod kątem dodatkowej punktacji przyznawanej w ramach Kryterium KE.
13. Kluczowe z perspektywy niniejszego odwołania jest to, że **wykonawcy nie mieli swobody w zakresie doboru wskaźników/ parametrów przy wyliczaniu kosztów, o których mowa w Kryterium KE**. Jest to zupełnie zrozumiałe, biorąc pod uwagę, że w ramach Kryterium KE mowa jest o przyszłych (oczekiwanych) kosztach funkcjonowania Stacji Uzdatniania Wody. Gdyby bowiem Zamawiający zostawił w tym zakresie wykonawcom swobodę, oczywiste jest, że prowadzić by to mogło do przyjmowania na potrzeby Kryterium KE parametrów zaniżonych (w celu otrzymania jak najniższych kosztów cyklu życia, a przez to wyższej liczby punktów w ramach Kryterium KE). Tymczasem przyznawanie aż 25 dodatkowych punktów w ramach pozacenowego kryterium nie powinno być działaniem pozornym, lecz odczytywać to należy jako wyraz dążenia Zamawiającego do realnego obniżenia kosztów funkcjonowania planowanej stacji uzdatniania wody. Bezsporne jest bowiem, że przy tego typu inwestycjach niezwykle istotnym elementem są koszty związane z ich obsługą/ funkcjonowaniem (spośród których koszt energii ma kluczowe znaczenie).
14. Drugim ryzykiem związanym z taką sytuacją jest to, że Zamawiający otrzymałby nieporównywalne oferty, co zupełnie przeczy dokonywaniu ich oceny w kontekście identycznego dla wszystkich Kryterium KE.
15. Odwołujący nie zgadza się zatem z sytuacją, w której Kryterium KE miałyby stanowić jedynie elastyczne narzędzie pozwalające doprowadzić do sklasyfikowania danej oferty wyżej od ofert konkurencji. Skoro takie kryterium zostało sformułowane, to należy je oceniać rzetelnie i przez pryzmat określonych wymagań SWZ. W przeciwnym razie dojść może do sytuacji, że Zamawiający nie wybierze najbardziej efektywnej kosztowo oferty, ale taką, która optymalnie prezentuje się jedynie na papierze.

16. Z tych właśnie powodów **Zamawiający narzucił definitywnie wiążące wartości, które ująć należało w kalkulacji**. Świadczą o tym następujące postanowienia SWZ:
- a) pkt B.1.1.1 PFU: *„Jako wartość obliczeniową dla doboru membran osmotycznych oraz wyliczenia współczynników energochłonności procesu uzdatniania ,należy przyjąć maksymalną wartość zasolenia wody surowej w wysokości 4000 mg Cl/l”;*
 - b) załącznik 3 do SWZ: *„Wykonawca wyznaczy wskaźnik zużycia energii w przeliczeniu na m³ uzdatnionej wody, bazując na założeniach technologicznych przedstawionych w PFU”;*
 - c) załącznik nr 3 do SWZ, gdzie postawiono wymóg uwzględnienia temperatury wody w wysokości 18 st. C (dla warunków letnich) oraz 4 st. C (dla warunków zimowych);
17. Aby zatem można było uznać, że oferta wykonawcy jest zgodna z opisem przedmiotu zamówienia (PFU) oraz – ponadto – może uzyskać dodatkowe punkty w ramach Kryterium KE należało bezwzględnie przestrzegać powyższych wymagań.

II.2. Konsekwencje wymagań SWZ postawionych przez Zamawiającego

18. Okolicznością bezsporną jest, że w ramach oceny kosztów eksploatacyjnych **największe znaczenie w końcowej ocenie ofert ma średnie jednostkowe zużycie energii** (energochłonność, „EN”) oferowanych rozwiązań. Waga tego kryterium oceny wynosi 0,45, co oznacza, że oferta o najniższych kosztach eksploatacyjnych w zakresie zużycia energii elektrycznej uzyskuje 11,25 punktów ($0,45^1 \times 25$ punktów²).
19. Zgodnie z treścią PFU nowo budowana Stacja Uzdatniania Wody wykorzystywać będzie technologię jej odsalania metodą odwróconej osmozy. Proces ten jest głównym elementem decydującym o energochłonności całej instalacji. W zależności od jakości i temperatury ujmowanej do uzdatniania wody surowej z ujęcia Mulnik, proces odwróconej osmozy odpowiada za **50% do nawet 90%** całkowitego zużycia energii przez instalacje technologicznej Stacji Uzdatniania Wody.
20. A zatem, również w kontekście opisanej w PFU technologii, narzucenie przez Zamawiającego warunków, które muszą być uwzględnione w ramach wyliczeń czynionych na potrzeby Kryterium KE uznać należy za w pełni uzasadnione. Skoro bowiem technologia ta ma tak istotny wpływ na zużycie energii, a parametr energochłonności (EN) jest najważniejszym elementem składowym Kryterium KE, to niezbędne stało się narzucenie wykonawcom warunków, które należało przyjąć w ramach prowadzonych wyliczeń.

¹ Tyle wynosi waga tego parametru w ramach Kryterium KE

² Tyle wynosi waga dla całego Kryterium KE

21. **Kluczowe warunki (parametry), które wpływają na poziom energochłonności to temperatura oraz zasolenie.** Jeśli chodzi o temperaturę, to Zamawiający w załączniku nr 3 do SWZ wskazał:

„Obliczeń należy dokonać:

1. dla warunków letnich – temperatura wody ujmowanej 18 st C, wydajność układu uzdatniania 200,0 m³/h i produkcji miesięcznej 144.000 m³/mc, do założeń przyjąć okres 6 miesięcy
2. dla warunków zimowych – temperatura wody ujmowanej 4 st C, wydajność układu uzdatniania 100,0 m³/h i produkcji miesięcznej 72.000 m³/mc, do założeń przyjąć okres 6 miesięcy”.

Z kolei w zakresie zasolenia w kalkulacji wymienionych przypadków, zastosowanie znaleźć powinien przywoływany już pkt. B.1.1.1 PFU: „**jako wartość obliczeniową dla doboru membran osmotycznych oraz wyliczenia współczynników energochłonności procesu uzdatniania, należy przyjąć maksymalną wartość zasolenia wody surowej w wysokości 4000 mg Cl/l**”.

22. Powyższe oznacza, że obliczenia procesowe należało przeprowadzić przy założeniu, że w okresie letnim ujmowana woda posiada temperaturę obliczeniową 18°C, **a stężenie chlorków wynosi dokładnie 4000 mg/litr.** W okresie zimowym z kolei ujmowana woda posiada temperaturę obliczeniową 4°C, **a stężenie chlorków także wynosi dokładnie 4000 mg/litr.**
23. A zatem, aby można było mówić o ofertach zgodnych z wymaganiami postawionymi przez Zamawiającego oraz, co nie mniej ważne, porównywalnymi, wszyscy wykonawcy dla kalkulacji przeprowadzonych i uzewnętrznionych w załączniku nr 3 do SWZ musieli przyjąć wyżej wymienione parametry.
24. Na marginesie zauważyć należy, że narzucony parametr zasolenia (4 000 mg Cl/l) jest parametrem bardzo wysokim. Okoliczność ta jest jednak bez znaczenia. Parametr ten został podany przez Zamawiającego po to, aby otrzymane oferty bazowały na identycznych założeniach (porównywalność) i informacja ta nie może być traktowana jako źródło wiedzy na temat aktualnego zasolenia wody.
25. Należy pamiętać o niezwykle istotnej konsekwencji nieprawidłowo przyjętych założeń dotyczących zasolenia oraz temperatury przez Envirotech, a mianowicie, przełożenia tego na koszty inwestycyjne, a co za tym idzie na cenę, czyli kryterium odpowiedzialne za 75% wagi. Oferta Odwołującego przewiduje infrastrukturę zgodną z przedstawionymi w SWZ, tj. m.in.:
- pompy o wyższej mocy, a co za tym idzie w wykonaniu pozwalającym na generowanie odpowiednio wysokiego ciśnienia zasilania jednostek odwróconej osmozy;
 - zasilanie elektryczne pomp wysokiego ciśnienia zasilających jednostki odwróconej osmozy, w tym m.in. cała infrastruktura elektryczna taka jak: kable zasilające o odpowiednim przekroju i izolacji, ekranowane kable falownikowe o odpowiednim przekroju i izolacji, falowniki o wyższej mocy adekwatnej do mocy pomp wysokiego ciśnienia, odpowiednio

dopasowane szafy elektryczne ze zwiększoną mocą chłodzenia, transformatory o odpowiednio zwiększonej mocy, szynoprzewody dedykowane do transformatorów, odpowiednio zwiększone zabezpieczenia prądowe i infrastruktura towarzysząca;

- orurowanie wykonane w standardzie materiałowym odpowiadającym wyższemu zasoleniu, a także i przede wszystkim ciśnieniu;
- wykonanie armatury i urządzeń technologicznych w stosownym standardzie odpowiadającym pracy w warunkach wysokiego ciśnienia oraz w wykonaniu materiałowym dedykowanym wysokiemu zasoleniu;
- dedykowana dla warunków zasolenia infrastruktura jednostki odwróconej osmozy (naczynia ciśnieniowe, interkonektory, kolektory i pozostała część infrastruktury technicznej) – konieczne do wykonania w wyższym standardzie ciśnieniowym;
- wdrożenie niezbędnego układu bezpiecznego rozprężania koncentratu z jednostek odwróconej osmozy (różnica we wskazanych ciśnieniach Envirotech – 5,0 bar; Odwołujący – ok.35,0 bar).

To wszystko powoduje, że w przypadku przyjęcia innych założeń obliczeniowych kryterium cenowe nie daje realnej możliwości porównania ofert.

II.3. Treść oferty Envirotech nie spełnia oczekiwań Zamawiającego

26. Analiza udostępnionych przez Zamawiającego ofert wykazała, że Envirotech ujął w swojej ofercie niewłaściwe dane. Uzyskanie wyników, jakie wskazał ten wykonawca w zakresie energochłonności w załączniku nr 3 złożonym wraz z ofertą nie jest obiektywnie możliwe przy zasoleniu na poziomie 4 000 mg Cl/l.
27. W odsalaniu wody bazującym na procesie odwróconej osmozy woda zasilająca o wysokim zasoleniu podawana jest pod ciśnieniem w celu przepuszczenia jej przez gęstą półprzepuszczalną membranę. Membrany te nazywane są membranami osmotycznymi i to dzięki nim możliwe jest zatrzymanie praktycznie wszystkich substancji rozpuszczonych (soli). Na tych membranach następuje rozdzielanie strumienia wody zasilającej membranę na dwa strumienie wyjściowe: permeat, czyli wodę odsoloną oraz retentat (koncentrat). Aby zapewnić chociaż minimalny przepływ przez membranę ciśnienie hydrauliczne wody zasilającej musi być większe niż ciśnienie osmotyczne solanki (retentatu) na końcu modułu membranowego. W praktyce stosuje się znacząco wyższe ciśnienia, które zwiększają przepływ wody przez membranę, zwiększając wydajność instalacji kosztem większego zużycia energii. Bez względu na szczegółowe rozwiązania techniczne ciśnienie zasilania membran **nie może być mniejsze** niż ciśnienie osmotyczne retentatu, gdyż po prostu nie przepływa on przez membranę osmotyczną, co zahamuje cały proces odsalania.
28. Ciśnienie osmotyczne związane jest ściśle z zasoleniem. Istnieje prosty przelicznik, który mówi, że na każde 1000 mg/l zasolenia ciśnienie osmotyczne wynosi 0,77 bar w temperaturze równej 25°C. Zamawiający w Załącznikach 2 oraz 3 do SWZ przedstawił warunki, które powinny być spełnione przy obliczaniu

współczynników energochłonności. Jednym z nich było stężenie chlorków, które należy uwzględnić w obliczeniach. Wynosić ono powinno 4000 mgCl⁻/l. Po uwzględnieniu takiej zawartości chlorków, ogólne zasolenie wody podawanej na membrany wynosić będzie ok. 7200 mg/l, co po uwzględnieniu wymagań Zamawiającego dotyczących wodochłonności procesu³ przekłada się na zasolenie retentatu równe: (7200 mg/l / 30%) = 24000 mg/l. Dla takiej wartości zasolenia retentatu o temperaturze 25°C ciśnienie osmotyczne wynosi: $0,77 \cdot (24000 / 1000) = 16,8$ bar.

29. W swojej ofercie Envirotech wykazał, że pompy III stopnia (pkt. 6.12) mają ciśnienie zasilania (podnoszenia) równe jedynie 50 m słupa wody, co jest równoważne ciśnieniu 5 bar. Jest to wartość trzykrotnie niższa niż wartość ciśnienia osmotycznego, którego pokonanie jest niezbędne do zapewnienia wymaganych efektów odsalania przy określonym przez Zamawiającego stężeniu obliczeniowym chlorków. Uwzględnienie takich parametrów pomp zasilających odwróconą osmozę w obliczeniach współczynnika energochłonności zaniża go, co prowadzi do uzyskania bardzo zaniżonych zdaniem Odwołującego wartości współczynnika energochłonności.
30. W opinii Odwołującego za co najmniej prawdopodobne uznać należy, że Envirotech **nie przeprowadził wymaganych w postępowaniu obliczeń energochłonności procesu**. Jakkolwiek ustalenie czy obliczenia zostały przeprowadzone błędnie czy też nie zostały przeprowadzone wcale ma drugorzędne znaczenie z perspektywy skutków dla losów oferty (skutki te są bowiem w obu przypadkach identyczne), to przypuszczenie Odwołującego zdaje się potwierdzać, jeśli weźmiemy pod uwagę inne okoliczności mające miejsce w Postępowaniu.
31. Jak wynika ze strony 74 PFU jednym z udostępnionych przez Zamawiającego dokumentów była Koncepcja techniczno-technologiczna SUW Świnoujście 11-2017 („**Koncepcja**”). Dokument ten miał jednak charakter niewiązący, o czym świadczy jednoznaczna deklaracja Zamawiającego zawarta na tej samej stronie PFU: „*Uwaga: koncepcja stanowi materiał pomocniczy do określenia zakresu zamówienia i wyceny oferty*”.
32. Koncepcja zawiera szereg informacji na temat planowanej inwestycji i mogła być pomocniczo wykorzystywana przez wykonawców na etapie opracowywania oferty. Nie mogła jednak być traktowana jako wyznacznik parametrów, które wykonawcy winni wziąć pod uwagę w kontekście obliczeń Kryterium KE, te bowiem diametralnie różnią się od narzuconych przez Zamawiającego. Jak wynika ze str. 112 Koncepcji przyjęto w jej treści poziom zasolenia niemal trzykrotnie niższy (1350 mg/litr) od wskazanego we wiążącym PFU:

³ pkt B.1.2.7 PFU "należy dobrać membrany o efektywności usuwania chlorków na poziomie nie mniejszym niż 98 % (bez względu na temperaturę , tzn. zarówno dla okresu letniego jak i zimowego) oraz na odzysku nie mniejszym niż 70% (koncentrat nie więcej niż 30%)

CO ₃ ⁻²	1.20	5.26	12.19	0.00	0.00	0.00
HCO ₃ ⁻	148.84	341.15	571.65	1.89	6.47	2.96
NO ₃ ⁻	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Cl ⁻	1,350	3,129	5,282	24.75	89.36	40.00
F ⁻	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
SO ₄ ⁻²	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
SiO ₂	10.00	23.26	39.44	0.12	0.43	0.19

33. Ponadto W obliczeniach przedstawionych w Koncepcji temperatura obliczeniowa wynosi 15°C (str. 101 Koncepcji):

Feed	Flow Rate (m ³ /h)	136.8	136.1	133.3
	TDS (mg/L)	2,419.1 ^b	2,419.1 ^b	2,415.0 ^a
	pH	7.8	7.8	7.8
	Pressure (bar)	1.5	1.5	12.6
	Temperature (°C)	15.0	15.0	15.0

Natomiast obliczenia energochłonności na potrzeby oferty składanej w Postępowaniu należało wykonać dla temperatury 18°C i 4°C

34. Uwzględnienie w wyliczeniach trzykrotnie niższego poziomu zasolenia oraz brak obliczeń dla warunków zimowych, które są bardziej niekorzystne dla efektywności energetycznej procesu odsalania, skutkuje **kilkukrotną różnicą pomiędzy wartościami podanymi w załączniku nr 3 przez firmę Envirotech a wartościami pozostałych oferentów**. Porównanie wyników, jakie w zakresie energochłonności uzyskali poszczególni wykonawcy przedstawia poniższa tabela:

	Energochłonność (EN)		
	Envirotech	Seen Technologie sp. z o.o.	Odwołujący ⁴
okres letni	1,073	3,61	1,85
okres zimowy	1,326	5,17	3,44

⁴ Różnica pomiędzy wartościami współczynników energochłonności pomiędzy ofertą Odwołującego a wykonawcy Seen Technologie sp. z o.o. może wynikać z przyjętych do oferty rozwiązań uzdatniania wstępnego, czyli urządzeń i procesów zastosowanych do oczyszczenia wody przed podaniem ich na membrany odwróconej osmozy. Seen Technologie sp. z o.o. oparł swoją ofertę powielając rozwiązania z koncepcji Entech, natomiast Odwołujący zastosował inne, dopuszczone przez Zamawiającego rozwiązania, które cechują się mniejszą energochłonnością jak np. zastosowanie filtrów grawitacyjnych zamiast ciśnieniowych. Dzięki temu ograniczył energię potrzebną na pompowanie wody przez filtry, gdyż na filtrach grawitacyjnych przepływ odbywa się pod wpływem siły grawitacji.

35. Wyniki, jakie uzyskał Envirotech pozwalają założyć, że dla obliczeń wykonawca ten przyjął parametry określone w Koncepcji, co nie powinno mieć miejsca.
36. Różnice w zużyciu energii elektrycznej potrzebnej do wyprodukowania 1 m³ wody odsolonej można prześledzić na załączonych obliczeniach (arkusz 1 i arkusz 2). Arkusz 1 przedstawia obliczenia (bazujące na danych z oferty Odwołującego), wykonane dla wymaganych w SWZ warunków tj. stężenia chlorków w wodzie surowej równego 4000 mg/litr oraz temperatury 4°C oraz 18°C. **Przedstawione dane pokazują, że potrzebna energia pomp pozwalających na przefiltrowanie wody w wymaganej ilości i o takim zasoleniu wynosi prawie 6900 kilowatogodzin (kWh) na dobę.** Udział układu odsalania odpowiada za ok. 84% całkowitego zużycia energii całej stacji uzdatniania.

Dowód: Arkusz 1

37. W Arkuszu 2 przedstawiono podobne obliczenia przeprowadzone w oparciu o dane przedstawione przez Envirotech w swojej ofercie. Przeprowadzone obliczenia dały wynik energochłonności (1,316 kWh/m³) bardzo zbliżony do współczynnika energochłonności przedstawionego dla warunków zimowych przez firmę Envirotech – 1,326 kWh/m³. **W przypadku tej oferty wykazana energia pomp pozwalających na przefiltrowanie wody w wymaganej ilości i o takim zasoleniu wynosi jedynie 1800 kilowatogodzin kWh na dobę.** Jest to wartość prawie czterokrotnie niższa porównywalna do danych przedstawionych w Koncepcji Zamawiającego (1402 kWh na dobę), która to koncepcja została wykonana dla ponad trzykrotnie niższego zasolenia wody i czterokrotnie wyższej temperatury.

Dowód: Arkusz 2

38. Na skutek przyjęcia błędnych założeń Envirotech w ramach parametru EN uzyskał 11,25 punktu, co skutkowało sklasyfikowaniem oferty tego wykonawcy na pierwszej pozycji w rankingu ofert. Tymczasem, gdyby Zamawiający prawidłowo ocenił parametr EN w ofercie Envirotech, wykonawca ten otrzymałby w tym zakresie 0 punktów, natomiast Odwołujący 11,25 punktów, co pozwoliłoby mu uzyskać zamówienie.

II.4. Skutki prawne wadliwości w ofercie Envirotech

39. W pierwszej kolejności wskazania wymaga, że opisane powyżej wadliwości w treści oferty Envirotech prowadzić powinny do odrzucenia jej z uwagi na niezgodność z warunkami zamówienia (art. 226 ust. 1 pkt 5 Pzp).
40. Zamawiający w treści PFU oraz załącznika nr 3 do SWZ w kategorię sposób opisał swoje wymagania w zakresie parametrów, które uwzględnić mieli wykonawcy. W orzecznictwie Krajowej Izby Odwoławczej podkreśla się, że zastosowanie sankcji odrzucenia oferty z uwagi na jej niezgodność z warunkami zamówienia może nastąpić wtedy, gdy możliwe jest bezsporne „uchwycenie” wadliwości złożonej oferty: „*Niezgodność treści oferty z warunkami zamówienia, stanowiąca przesłankę odrzucenia oferty wykonawcy, o której mowa w art. 226 ust. 1 pkt 5 p.z.p., ma miejsce w sytuacji, gdy oferowane przez wykonawcę w ofercie zobowiązanie nie odpowiada zobowiązaniu określonymu w SWZ, bądź*

też polega na sporządzeniu i przedstawieniu oferty w sposób niezgodny z wymaganiami zamawiającego, przy czym chodzi tutaj o takie wymagania SWZ, które dotyczą sposobu opisanego, wyrażenia i potwierdzenia zobowiązania oferowanego, tj. wymagania co do treści oferty, a nie jej formy⁵. Z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszym przypadku – wymagania Zamawiającego (przywołane powyżej) są jasne, precyzyjne i nie pozostawiają pola dla jakiegokolwiek uznaniowości. Skutkiem zdiagnozowanej wadliwości powinno być więc odrzucenie oferty Envirotech.

41. W sytuacji, w której Krajowa Izba Odwoławcza uznałaby, że nieuzasadnione (lub przedwczesne) byłoby odrzucenie oferty Envirotech, zasadne jest stwierdzenie, że analizowana okoliczność powinna rzutować na punktację przyznaną Envirotech w ramach Kryterium KE.
42. W opinii Odwołującego oparcie się przez wykonawcę w obliczeniach przedstawionych w załączniku nr 3 do SWZ na parametrach niezgodnych z narzuconymi przez Zamawiającego prowadzić powinno do odebrania punktów wykonawcy Envirotech przyznanych w ramach Kryterium KE.
43. Nawet jeśli uznać, że odebranie punktów przyznanych w ramach Kryterium KE jest niezasadne, gdy w zakresie parametrów innych niż EN Envirotech przyjął właściwe dane, to bezspornie wykonawcy temu należy odebrać punkty przyznane z tytułu właśnie EN.
44. Odwołujący podkreśla, że jakkolwiek zarówno w zakresie oceny zgodności oferty Envirotech z PFU, jak i w zakresie badania Kryterium KE możliwe jest przeprowadzenie procedury wyjaśniającej (z tego też powodu postawiony został ewentualny zarzut), to nie ulega jednak wątpliwości, że nie może to prowadzić do modyfikacji danych czy też wyliczeń uzyskanych dla EN w załączniku nr 3 do SWZ. Jakkolwiek próba ingerencji w załącznik nr 3 musi być traktowana jako zmiana oferty, co jest działaniem niedopuszczalnym. Orzecznictwo Krajowej Izby Odwoławczej pozostaje w tej materii jednolite, nie godząc się na jakąkolwiek ingerencję w informacje czy dokumenty składane przez wykonawców na potrzeby wykazania kryteriów oceny ofert⁶. Na marginesie – w taki właśnie (prawidłowy) sposób Zamawiający postąpił, oceniając parametr H (wymiana membran), nie przyznając Envirotech punktów w tym zakresie.
45. Wracając do kwestii ewentualnej procedury wyjaśniającej – w opinii Odwołującego zaniechanie zbadania oferty Envirotech w kontekście tak istotnych aspektów jak parametry wpływające na ocenę oferty w ramach Kryterium KE jest całkowicie niezrozumiałe. Zamawiający nie zweryfikował wpływu narzuconych przez siebie parametrów obliczeniowych instalacji odsalania na zużycie energii elektrycznej. Dysponując szczegółowymi obliczeniami procesowymi instalacji odsalania, nie poddano sprawdzeniu nawet podstawowych parametrów oferowanej przez Envirotech instalacji. Jest to tym bardziej niezrozumiałe, jeśli wziąć pod uwagę, że w punkcie 6.12 koncepcji Envirotech (wraz z ofertą

⁵ Wyrok z dnia 4 kwietnia 2023 r., sygn. KIO 777/23

⁶ Tak np. w wyroku z dnia 18 maja 2018 r., sygn. KIO 807/18 czy w wyroku z dnia 18 maja 2017 r., sygn. KIO 884/17

wykonawcy powinni złożyć również wstępną koncepcję) podał, że wysokość podnoszenia pomp zasilających odwróconą osmozę wynosi 50 metrów słupa wody, gdy dla znacznie niższych parametrów obliczeniowych zastosowanych w Koncepcji Zamawiającego, wymagane ciśnienie zasilania jest prawie trzykrotnie wyższe i wynosi 140 metrów słupa wody. Należy podkreślić, że w przypadku dochowania narzuconych przez Zamawiającego warunków prowadzenia obliczeń współczynników energochłonności wymagana wysokość podnoszenia pomp zasilających odwróconą osmozę, która decyduje o zużytej przez proces odsalania energii elektrycznej jest rzędu 350 metrów słupa wody, co wprost proporcjonalnie przekłada się na zużycie energii elektrycznej.

III. UZASADNIENIE WNIOSKU O PRZEPROWADZENIE DOWODU Z OPINII BIEGŁEGO LUB INSTYTUTU NAUKOWO – BADAWCZEGO

46. Odwołujący zwraca uwagę, iż prawidłowe rozpoznanie niniejszego odwołania może wymagać przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego lub instytutu naukowo – badawczego. Zdaje się być okolicznością bezdyskusyjną, że materia stanowiąca podstawę odwołania wymaga wiadomości specjalnych. Za takie uznać należy w szczególności wiadomości pozwalające ustalić czy możliwe jest, że Envirotech przyjął dla obliczeń zaprezentowanych w załączniku nr 3 do SWZ parametry narzucone przez Zamawiającego. Okoliczność ta jest między stronami sporna. Wartości parametrów przyjętych przez tego wykonawcę nie wynikają z przedłożonych wraz z ofertą dokumentów. Aby ustalić jakie rzeczywiście wartości parametrów przyjął Envirotech konieczne będzie przeprowadzenie obliczeń wymagających eksperckiej wiedzy.
47. Jak wskazuje się w doktrynie: *„Wiadomości specjalne” to wiadomości, wiedza o charakterze specjalistycznym, która nie jest dostępna dla osoby niebędącej specjalistą w danej dziedzinie. I choć najczęściej strona będzie dysponować taką wiedzą (np. wiedza techniczna odwołującego), to brak wiedzy w tym zakresie pozostałych uczestników postępowania, strony oraz składu orzekającego wyklucza możliwość weryfikacji podnoszonych twierdzeń. Wówczas konieczne staje się zasięgnięcie opinii niezależnego od stron specjalisty. Co ważne, konieczność powołania biegłego nie może wynikać z subiektywnego przeświadczenia strony o konieczności zasięgnięcia opinii specjalisty, ale z konkretnych okoliczności sprawy, których charakter wymusza dla wydania prawidłowego rozstrzygnięcia, wiedzy specjalnej”⁷*
48. W wymiarze prawnym – procesowym, konieczność weryfikacji okoliczności faktycznych objętych przedmiotowymi wnioskami dowodowymi rodzi bezwzględną konieczność powołania biegłego (instytutu naukowo – badawczego). Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Szczecinie: *„Dowód z opinii biegłego jest dowodem o tyle specyficznym, że jego zasadniczym celem jest dostarczenie sądowi tzw. wiadomości specjalnych (art. 278 k.p.c.) a więc informacji naukowych lub dotyczących wiedzy technicznej (branżowej), przekraczających swym zakresem zasób wiedzy powszechnej. Dowód z opinii biegłego ma więc*

⁷ Komentarz do ustawy Prawo zamówień publicznych pod red. A. Gawrońskiej – Baran, LEX 2003

dostarczyć sądowi wiedzy niezbędnej dla właściwej oceny materiału procesowego przedstawionego przez strony (w tym zwłaszcza innych dowodów) z perspektywy odpowiedniej dziedziny nauki lub techniki.”⁸ Co, więcej zgodnie z utrwalonym stanowiskiem wyrażanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego w przypadku, gdy **rozstrzygnięcie sporu wymaga wiadomości specjalnych, niedopuszczalne jest pominięcie dowodu z opinii biegłych**, choćby ktokolwiek ze składu orzekającego takie wiadomości posiadał⁹.

49. W swoim orzecznictwie Sąd Najwyższy wskazuje również, że w niektórych okolicznościach (konieczność uzyskania wiadomości specjalnych), dla prawidłowego rozstrzygnięcia sporu, dowód z opinii biegłego jest dowodem koniecznych i niezbędnym.
50. Uwzględniając powyższe w niniejszej sprawie zasadne jest dopuszczenie dowodu z opinii biegłego lub instytutu naukowo – badawczego.

W związku z powyższym Odwołujący wnosi o uwzględnienie odwołania.

Wojciech Merkwa
radca prawny

ZAŁĄCZNIKI

- | | |
|--------------------|---|
| Załącznik 1 | Pełnomocnictwo |
| Załącznik 2 | Opłata skarbową za pełnomocnictwa |
| Załącznik 3 | Odpis z Krajowego Rejestru Sądowego |
| Załącznik 4 | Dowód uiszczenia wpisu |
| Załącznik 5 | Dowód przekazania kopii odwołania Zamawiającemu |
| Załącznik 6 | Arkusz 1 |
| Załącznik 7 | Arkusz 2 |

⁸ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 23 marca 2017 r. (sygn. akt III AUa 397/16).

⁹ por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 lipca 1975 r., (sygn. akt I CR 331/75), z dnia 18 września 2014 r.,(sygn. akt I UK 22/14), z dnia 12 czerwca 2015 r.,(sygn. akt II CSK 450/14).

